

Dr. sc. Petar Bačić
docent Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu

**SOCIAL AND CULTURAL IMPLICATIONS OF
MULTICULTURALISM / IMPLICATIONS SOCIALES ET
CULTURELLES DU MULTICULTURALISME (ur. Matas G. &
Kostadinov B.), Filozofski fakultet u Splitu i Hrvatsko-kanadsko
akademsko društvo, Zagreb, 2011.**

**MIGRATION, GLOBALIZATION, HIBRIDITY: CANADIAN AND
CROATIAN EXPERIENCES / MIGRATION, GLOBALISATION,
HYBRIDITÉ: EXPÉRIENCES CANADIENNES ET CROATES (ur. Matas
G. & Kostadinov B.), Filozofski fakultet u Splitu i Hrvatsko-kanadsko
akademsko društvo, Zagreb, 2011.**

Pod okriljem Hrvatsko-kanadskog akademskog društva, udruženja koje djeluje od 2004. godine s osnovnim ciljem da promovira tzv. kanadske studije kod nas te ojača znanstvene i umjetničke veze između Kanade i Republike Hrvatske, objavljena su 2011. godine dva interesantna dvojezična izdanja (na engleskom i francuskom jeziku). U pitanju su zbornici radova pod naslovima: "Migration, Globalization, Hibridity: Canadian and Croatian Experiences / Migration, Globalisation, Hybridité: Expériences Canadiennes et Croates", te "Social and Cultural Implications of Multiculturalism / Implications Sociales and Culturelles du Multiculturalisme". Obe navedene publikacije zajednički su uredili profesorica Ustavnog prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu dr. sc. Biljana Kostadinov te predsjednik Hrvatsko-kanadskog akademskog društva i viši predavač na Filozofskom fakultetu u Splitu dr. sc. Gordan Matas.

U knjizi pod naslovom "Migration, Globalization, Hibridity: Canadian and Croatian Experiences / Migration, Globalisation, Hybridité: Expériences Canadiennes et Croates" sakupljeni su radovi prezentirani na 3. Međunarodnoj konferenciji kanadskih studija, održanoj od 21. do 23. svibnja 2010. godine u Zagrebu. Pred izlagače - autore radova postavljena je intrigantna zadaća prikaza međusobno usko povezanih procesa migracije i globalizacije te njihovog utjecaja na fenomen hibridnosti, s naglaskom na kanadski kontekst te eventualne poveznice s hrvatskom perspektivom. Kako je i od strane samih organizatora konferencije istaknuto, migracija, globalizacija i hibridnost su termini koji se često koriste u svakodnevnom životu, no teško je pružiti sveobuhvatnu zadovoljavajuću definiciju njihovih karakteristika, pa upravo multidisciplinarni pristup koji osigurava razmatranje različitih perspektiva predstavlja pravi način traženja odgovora na razumijevanje ovih komplementarnih fenomena. Uz kratak uvodni tekst koji potpisuje G. Matas kao jedan od urednika (str. 7.-10.) te sadržaj (str. 11.), knjiga sadržava sljedećih jedanaest radova: Daniel Chartier - *Le pluralisme*

et la nordicité comme vecteurs culturels du Québec (str. 13.-24.); Michael Devine - *The Rogue and Vagabond Hybrid: theatrical liminality as transgressive act* (str. 25.-40.); Ivana Bičak - *The Familiar and the Unfamiliar in Yann Martel's Life of Pi and Beatrice and Virgil* (str. 41.-60.); Lucia-Mihaela Grosu - *Between East and West: Perspectives on Private Lives in Uma Parameswaran's Short Stories* (str. 61.-75.); Ana Horvat - *Issues in Bioethics: Advance Directives in a Canadian-Croatian Perspective* (str. 77.-92.); Ivana Jaramaz Reskušić & Zrinka Erent Sunko - *Migration des idées du droit civil: Rome-France-Québec* (str. 93.-110.); Biljana Kostadinov & Ana-Marija Ruždjak - *Le fédéralisme d'ouverture* (str. 111.-127.); Katalin Kürtösi - *'...bright young modernists' in Canada* (str. 129.-140.); Martin Löschnigg - *'The Human Factor': Negotiating Identity in Anglo-Canadian Narratives of Settlement and Immigration* (str. 141.-151.); Gordana Marčetić - *Globalization and Public Administration: One or More Ways?* (str. 153.-178.); Jelena Šesnić - *Croatian Canadian Literature – Emigrant, Ethnic or Diasporic?* (str. 179.-196.).

Druga knjiga ("Social and Cultural Implications of Multiculturalism / Implications Sociales and Culturelles du Multiculturalisme") posvećena je analizi društvenih i kulturnih implikacija multikulturalizma kao jedne od bitnih odrednica modernog kanadskog društva i možda "najuspješnijeg kanadskog izvoznog proizvoda... sretne priče koju Kanadani rado primaju i šire" (L. Warley), ali istovremeno i fenomena koji, prema nekima, predstavlja poteškoću u oblikovanju nacionalnog identiteta, odnosno ima negativan utjecaj na politiku jačanja kanadskog jedinstva u različitim aspektima. No, bez obzira na suprotstavljena stajališta u debati o multikulturalizmu u kanadskom kontekstu, Kanada je *par excellence* primjer modernog multikulturalnog društva, a kanadski je pristup multikulturalizmu u izvještaju UNESCO-ve Svjetske komisije za kulturu i razvoj (*Multiculturalism: A Policy Response To Diversity, 2001*) istaknut kao primjer na koji bi se trebale ugledati i druge države. Također, zanimljivo je podsjetiti da je multikulturalizam u Kanadi dio službene vladine politike još od početka 70-ih godina prošlog stoljeća, a 1988. usvojen je i Zakon o multikulturalizmu (*Canadian Multiculturalism Act*) u kojem se između ostalog ističe sljedeće: "multikulturalizam je fundamentalna karakteristika kanadskog naslijeđa i identiteta, koji osigurava neprocjenjivi resurs u oblikovanju budućnosti Kanade". Analizi različitih aspekata multikulturalizma posvećeno je sljedećih deset radova: Vanessa Barbé – *Les critères de hiérarchie des droits fondamentaux et l'articulation des niveaux de protection des droits* (str. 9.-22.); Daria Dubajić & Biljana Kostadinov – *Federalisme multinational et multiculturalisme vus du Québec-Renouveau du federalisme canadien* (str. 23.-43.); Ivana Jaramaz-Reskušić & Zrinka Erent-Sunko – *L'Emphyteusis comme exemple de migration des idées dans le droit civil: Rome-France-Québec* (str. 45.-63.); Gordana Marčetić & Romea Manojlović – *Codes of Ethics and Codes of Conduct for Public and Civil Servants in Anglo-Saxons and Ex-Yugoslavian Countries: Can a Common Pattern Be Found?* (str. 65.-88.); Neven Šerić & Silvana Pavlinović – *Determining the receptive capacity of tourist destinations in the context of the environmental sensitivity of the micro location* (str. 89-100);

Linda Warley – “*But where are you really from?*”: *Multiculturalism, Memory, and Canadian Literature* (str. 101.-115.); Michael Devine - *Interculturality in Creative Expression: beyond linguistic and culturally bound vocabularies* (str. 117.-125.); Gordan Matas – *Croatian Immigrant Literature in Canada* (str. 127.-143.); Evaine Le Calvé Ivičević – *L’édition périodique en français au Québec à la lumière du bicultulisme de la Conquête au Dominion* (str. 145.-158.); Petra Sapun Kurtin – *Storytelling in the Global Village: Douglas Coupland’s Generation A* (str. 159.-175.).

Posebna vrijednost ovdje sažeto prikazanih publikacija prvenstveno leži u interdisciplinarnom pristupu kompleksnim, intrigantnim i međusobno povezanim fenomenima modernog društva, dakako s tematskim naglaskom na kanadsku perspektivu, pa ih u tom smislu možemo i preporučiti širokom krugu čitatelja kao djela koja su svakako vrijedna pažnje.